

PRIPOMBE K PREDLOGU ZAKONA ZSRT O RE / DEREGULACIJI TURISTIČNEGA VODNIKA

Turistični vodniki Slovenije, ki smo vključeni v različna združenja, se ne strinjamo s predlogom ZSRT-1, ki deregulira dejavnost turističnega vodenja, s tem ko ne ureja več pogojev za opravljanje dejavnosti turističnega vodenja. Z deregulacijo, predlagatelj novele zakona doseže ravno nasprotno kar navaja pod točko 1.1. in sicer kako pomembna panoga je turizem kot spodbujevalec gospodarske rasti in razvoja ter generator delovnih mest. Turistični vodnik je eden od nosilcev trajnostnega razvoja v turizmu ter je podaljšana roka promocije območja, regije in ima s tem eno izmed vlog ambasadorja države.

Evropski standard jasno opredeljuje turističnega vodnika in ne ločuje na turističnega vodnika na državni ravni (tisti ki so opravili izpit pri GZS) in turističnega vodnika turističnega območja .

Predlagamo da se osnovne rešitve nadgradijo tako, da se regulacijo, uredi v celoti za vse slovenske turistične vodnike, usklajeno s cilji države o trajnostnem razvoju turizma.

Skladno s tem navajamo pripombe k poglavju: I. UVOD in III. OBRAZLOŽITEV – vezane na Turističnega vodnika

K poglavju I. UVOD - 1.2. - str.2

Pod 1.2 predlagatelj navaja, da načel in osnovnih rešitev na področju organiziranosti turizma ni potrebno spreminjati in da te predstavljajo ustrezen temelj za njegovo nadaljnjo krepitev.

Pripomba:

Predlog novega zakona briše vse člene , ki se nanašajo na turističnega vodnika. V času veljavnega zakona ZSRT je EU sprejela standard EN 13809/2003, ki določa definicijo turističnega vodnika. Predlagamo, da se ta definicija napiše v predlog novega zakona ZSRT-1, da se prepreči nerazumevanje in nepravilno razlaganje poklica/dejavnosti turističnega vodnika kot tudi njegovo deregulacijo, ter se s tem obenem zavaruje tudi pravice in varnost potrošnika iz vidika kakovostno opravljenega dela.

K poglavju I. UVOD - 1.4. - str.3

Predlagatelj v poglavju 1.4. navaja, da je vse od uveljavitve ZSRT v sodelovanju z drugimi ministrstvi, pristojnimi inšpektorati, organi lokalne samouprave, pristojnimi za turizem, z gospodarskimi subjekti s tega področja in njihovimi zbornicami ter civilno družbo, spremljal učinke zakona in ugotavljal njegove slabosti, zbiral pa tudi predloge in pobude za izboljšanje. Tekoče je spremljal tudi spremembe vseh drugih predpisov v zvezi s področji, ki jih ureja zakon, in temu ustrezno pripravil predloge novih rešitev.

Navedeno ne drži v celoti.

Obrazložitev:

Predlogi vseh turističnih vodnikov niso bili niti v poskusu sprememb zakona leta 2012 niti v trenutnem predlogu v ničemer upoštevani. Ravno tako niso v predlogu usklajena mnenja in predlogi nekaterih ostalih deležnikov, ki jih predlagatelj navaja.

K poglavju I. UVOD - 1.9. - str.3

Predlagatelj pod poglavjem I. Uvod - 1.9. (str. 3,4) ter v poglavju I. Uvod - 2.3. (str. 10) za vzpostavitev spodbudnejšega poslovnega okolja za razvoj turizma navaja poenostavljene oz. omiljene pogoje za opravljanje dejavnosti organiziranja in prodaje turističnih aranžmajev.

Navedeno ne drži v celoti.

Obrazložitev:

Omilitvev pogojev predvideva predlagatelj z opustitvijo pogojev in kakršnih koli zahtev pri opravljanju dejavnosti omejene na 24 ur. S tem postavlja licencirane organizatorje v neenak položaj, dopušča nelojalno konkurenco ter spodbuja sivo ekonomijo. Ne spodbuja razvoja turizma in ne zagotavlja varstva potrošnikov.

Celovito je potrebno rešiti tudi vprašanje izjem glede ureditve organiziranja turističnih paketov, ki jih predlagatelj v novem zakonu natančno ne opredeljuje.

K poglavju I. UVOD - 2.1. - str.5

Predlagatelj v poglavju 2.1. navaja da predlog zakona temelji na načelih:

trajnostnega razvoja, ki upošteva enakopravno obravnavo gospodarskih, socialnih in okoljskih razvojnih dejavnikov.

Pripomba:

Z deregulacijo turističnega vodnika ne bomo ohranili obstoječih delovnih mest ne zagotovili kvalitete storitev niti razvoja po načelih trajnostnega turizma.

Skladno s priporočili UNWTO mora trajnostni turizem:

Zagotavljati dolgoročno gospodarjenje in družbeno-ekonomske koristi, pravično porazdeljene med vse deležnike, stabilno zaposljivost in priložnosti zaslužka ter družbene koristi za lokalne skupnosti ter prispevati k zmanjšanju revščine.

K poglavju I. UVOD - 2.3. /a, - str. 12

Predlagatelj novega zakona med drugim navaja, da sledi usmeritvi Vlade republike Slovenije, da se skladno s cilji strateškega razvojnega projekta P10 (od leta 2010) zmanjša število reguliranih poklicev in dejavnosti v turizmu, tudi deregulira dejavnost turističnega vodenja. Glavno izhodišče za deregulacijo poklicev in dejavnosti zakonodajalec navaja evropsko Direktivo 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij in Direktivo 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta o storitvah na notranjem trgu, kjer se opravljanje storitev omejuje le, če so omejitve utemeljene z razlogi javnega interesa, reda, zdravja ali varstva okolja.

Navedeno ne drži.

Obrazložitev:

1. Omenjene evropske direktive niso zahteve kot navaja predlagatelj ampak so zavezujoče zgolj glede rezultata, ki ga je treba doseči, vendar prepušča državnim organom izbiro oblike in metode (249. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti). Z Direktivo 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta o storitvah na notranjem trgu, ki jo navaja predlagatelj se opravljanje storitev omejuje le, če so omejitve utemeljene z razlogi javnega interesa, reda, zdravja ali varstva okolja. Dejavnost turističnega vodenja je dejavnost v javnem interesu, torej razlog za regulacijo.
2. V času veljavnega zakona ZSRT je EU sprejela standard EN 13809/2003, ki določa definicijo turističnega vodnika. Omenjeni evropski standard turističnem vodenju podpira prizadevanja EU o prostem pretoku delovne sile a hkrati opominja na specifičnost znanja okolja in kakovost storitve turističnega vodenja, ki je dodana vrednost, zato je potrebna regulacija. Predlagatelj novega zakona ni prikazal nobenih konkretnih rezultatov, analiz v Evropi, ki bi dokazale, da bodo s prostim trgom in ukinjanjem kvalifikacij v gospodarstvu doseženi pozitivni učinki.

K poglavju I. UVOD - 2.3. /a, - str. 12

Predlagatelj v predlogu navaja število vodnikov z opravljenim preizkusom znanja na državni ravni, ki se jih predlagana deregulacija zadeva, t.j. 1237 turističnih vodnikov in 958 turističnih spremljevalcev.

Navedeno ne drži v celoti.

Obrazložitev:

Predlagatelj brez dokazil navaja dejstvo, da to dejavnost opravlja samo še polovica vpisanih v register. Poleg tega ni navedeno število turističnih vodnikov posameznih turističnih območij, ki jih imajo registrirane občine, tako da te številke ne zajema vseh turističnih vodnikov Slovenije.

K poglavju I. UVOD - 2.3. /a, - str. 12

Predlagatelj novega zakona kot enega od razlogov za regulacijo poklica navaja kakovost turističnega vodenja. Predlagatelj zakona trdi, da turistični vodnik Slovenije ni v javnem interesu države iz vidika kakovosti, ker za kakovost vodenja oziroma usposobljene turistične vodnike, zaradi lastnih poslovnih interesov poskrbijo organizatorji potovanj.

Navedeno ne drži.

Obrazložitev:

1. Predlagatelj pri oceni stanja na področju turizma v poglavju 1.1. sam navaja, da je spodbujanje razvoja turizma v okviru nacionalnega gospodarstva še posebnega pomena.
2. Skladno s priporočili UNWTO mora trajnostni turizem:
Spoštovati družbeno kulturno avtentičnost lokalne destinacije, ohraniti njihovo izgrajeno in nesnovno kulturno dediščino in tradicionalne vrednote ter prispevati k medkulturnemu razumevanju in strpnosti. Turistični vodnik je samostojni subjekt, »ambasador države«, ki s specifičnimi znanji interpretira regijo oziroma državo. Iz navedenega izhaja, da mora biti turistični vodnik zakonsko opredeljen in reguliran.

To pomeni, da mora biti kakovost in usposobljenost turističnega vodnika v interesu države.

3. Turistični vodnik je samostojen subjekt, ki ga organizator potovanja v svoj program vključi ali ne. Že od uveljavitve veljavnega zakona je razumevanje in s tem tolmačenje turističnega vodnika in turističnega spremljevalca ali vodje poti napačno, iz česar izhaja nepravilno tolmačenje njune re/deregulacije. Z implementacijo evropskega standarda se izognemo nepravilnemu razumevanju, ker le-ta točno definira, kdo je turistični vodnik in kdo turistični spremljevalec oz. vodja poti.
4. Kakovost je osnovno izhodišče pri zaščiti potrošnika, ohranjanju zdravega okolja ter predstavljanju kulturne in naravne dediščine. Z ukinitvijo pogojev (deregulacijo) dopuščamo, da kdorkoli, ne samo državljani Slovenije in državljani EU, ampak tudi ostali izven EU (za katere ne velja prost pretok delovne sile) predstavljajo našo državo in njeno dediščino, brez predhodnega (obveznega) usposabljanja, izobraževanja ter določenega minimalnega nivoja znanja.
5. Turistični spremljevalec ali vodja poti je vedno predstavnik organizatorja potovanja in v njegovem imenu tudi nastopa na trgu, je odvisen od zahtev organizatorja, t.j. gospodarskega subjekta. Mnogi, ki v Sloveniji opravljajo delo turističnega vodenja, predvsem pri organiziranih potovanjih slovenskih potnikov v tujino opravljajo dvojno delo, spremljanja in turističnega vodenja (če imajo dovoljenje tudi za vodenje po tujini).

Dejavnost turističnega vodenja je dejavnost v javnem interesu, torej razlog za regulacijo.

K poglavju I. UVOD - 2.3./a, - str. 12

Predlagatelj zakona navaja, da poleg tega klasično turistično vodenje vse bolj nadomeščajo sodobna digitalna orodja oziroma aplikacije, kar poklic turističnega vodnika postavlja v povsem nov položaj.

Navedeno ne drži.

Obrazložitev:

1. Odnos turističnega vodnika do lastne zgodovine in dediščine je dodana vrednost kakovostnega in pristnega vodenja, ki jih sodobne tehnologije kot so avdio vodniki in mobilne aplikacije ne morejo nadomestiti, v kar je prepričana tudi stroka, čeprav predlagatelj zakona navaja drugače.
2. Skladno s priporočili UNWTO mora **trajnostni turizem**:
Spoštovati družbeno kulturno avtentičnost lokalne destinacije. Tega pa digitalna orodja v celoti ne morejo uresničiti.
3. Deregulacija pomeni tudi razvrednotenje izobraževalnih strokovnih institucij za turizem, tako na srednješolskem kot univerzitetnem nivoju. Stroka zagovarja regulirano dejavnost turističnega vodenja in podpira naše pripombe k predlogu novega zakona.

K poglavju I. UVOD - 2.3./a, - str. 12

Predlagatelj zakona navaja, da ni mogoče spregledati, da sta v zadnjih letih dve turistično zelo razviti državi (Portugalska in Grčija) deregulirali poklic turističnega vodnika in da o tem že razmišljajo tudi v nekaterih drugih državah.

Navedeno ne drži.

Obrazložitev:

V dosedanjih raziskavah v primeru Grčije in Poljske smo preverili in dobili sledeče informacije:

1. Izjavo s strani Panhellenic Tourist Guide Federation (POXEN), da v Grčiji Turistični vodnik ni dereguliran. Leta 2011 so v Grčiji zakonsko uvedli, da so posamezne grške Univerze začele ponujati tečaje diplomantom grške zgodovine in arheologije, da bi lahko postali turistični vodniki. Morajo biti prisotni na tečajih, narediti izpite in pridobiti izkaznico turističnega vodnika od Ministrstva za turizem, ravno tako kot turistični vodniki, ki so študirali na državni turistični šoli, ki je v pristojnosti Ministrstva za turizem.
2. Izjavo lokalne vodnice za Krakow, da so posledice deregulacije Turističnega vodnika na Poljskem več ali manj negativne in vlada razmišlja o ponovni uvedbi reguliranega poklica. Predlog novega zakona uvaja spremembe, ki ne bodo nujno prinesle pozitivnih ekonomskih učinkov, lahko pa negativne. Predlagamo primerjavo z vsemi sosednjimi državami. Vse sosednje države imajo dejavnost turističnega vodnika regulirano.

K poglavju I. UVOD - 2.3./a, - str. 12/13

Stališče predlagatelja novele zakona je, da poklic »turistični vodnik turističnega območja« že zdaj ni bil reguliran in se ga zato predlagana sprememba o deregulaciji dotika le v manjši meri.

Navedeno ne drži.

Obrazložitev:

Evropski standard jasno opredeljuje, da je turistični vodnik na državni ravni (opravljen izpit pri GZS), kot tisti z opravljenim izpitom za vodnika turističnega območja – poimenovan s skupnim imenovalcem TURISTIČNI VODNIK, iz česar izhaja, da deregulacija velja za vse turistične vodnike.

Deregulacijo turističnega vodnika predlagatelj novega zakona sam spodbija v **15. Členu** (ZSRT-1, **str. 28-29**): »Dejavnosti in storitve katerih opravljanje je na turističnem območju, je v javnem interesu«.

K poglavju I. UVOD - 2.3./a, - str. 13

Predlagatelj zakona navaja, da se s tem predlogom odpravlja tudi pogosto očitano diskriminatornost veljavne ureditve, po kateri v ZSRT določeni pogoji za opravljanje poklica turističnega vodnika ne veljajo za tuje državljane, ki s spremljajo organizirane skupine obiskovalcev, ki so začeli svoje potovanje zunaj Republike Slovenije, saj so zdaj pogoji za vse izenačeni.

Navedeno ne drži.

Obrazložitev:

Za neenakost gre iz vidika slovenskega turističnega vodnika v primerjavi z vodenjem tujih državljanov na ozemlju republike Slovenije in spremljanjem in vodenjem slovenskega turističnega vodnika v sosednje države. Po veljavnem zakonu (39.člen) ter po predlogu novega zakona predlagatelj za vse tuje državljane smatra, da lahko Slovenijo vodijo brez pogojev ustrezne kvalifikacije ali usposobljenosti za turističnega vodnika, ter brez nadzora glede ostalih zahtev. Pri čemer ne loči ali gre za državljane članic EU, ali drugih držav, čeprav predlagatelj zakona navaja evropske direktive o prostem pretoku delovne sile. Po veljavnem zakonu in predlogu zakona velja prost pretok turističnih vodnikov in storitev turističnega vodenja v Sloveniji za vse brez omejitev.

Po predlogu zakona, ki predlaga deregulacijo, gre za neenakost iz vidika organiziranja potovanj iz Slovenije v tujino, predvsem v sosednje države, ker vse sosednje države Avstrija, Italija, Hrvaška in Madžarska zahtevajo POD, priglasitev občasnega dela za opravljanje dejavnosti turističnega vodenja, ker je pri njih dejavnost turističnega vodenja regulirana.

K poglavju I. UVOD - 2.3. /a, - str. 13

Predlagatelj zakona navaja, da bodo domači turistični vodniki, ki bodo odhajali s slovenskimi skupinami v tujino lahko dokazali svojo strokovno usposobljenost z dokazilom, da so v zadnjih desetih letih vsaj dve leti opravljali poklic turističnega vodnika ali drugimi dokazili skladno z določbami Direktive 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij.

Navedeno ne drži v celoti.

Tukaj se ponovno zamenjuje vodjo poti – spremljevalca in turističnega vodnika. Povedali smo že, da je tisti, ki spremlja skupino, vodja poti. Le če ima za to ustrezna znanja, izpit in ima pridobljeno dovoljenje za vodenju slovenskih skupin v tujino, lahko izjemoma opravlja tudi delo turističnega vodnika.

Poklicna kvalifikacija se je uveljavljala za spremljevalce že po sedaj veljavni zakonodaji, saj je lahko nekdo, ki je bil dve leti zaposlen v turistični agenciji pridobil pri GZS izkaznico (licenco) za spremljevalca, brez da bi bil za to primoran opravljati izpit. Iz tega razloga so vsi organizatorji potovanj (razen izjem) raje najemali licencirane turistične vodnike, ki so v tujini opravljali še delo vodje poti.

Poklicna kvalifikacija ni nikakršen argument kvalitete. Turistični vodnik je dejavnost z visoko zahtevnostjo izvajanja in usposabljanja, ki ga poklicna kvalifikacija ne more zadovoljivo nadomestiti in prispevati k trajnostnemu razvoju, dvigu kvalitete in ustrezni promociji Slovenije, kot izjemne turistične destinacije.

K poglavju III. OBRAZLOŽITEV - K 32. členu, - str. 47

1. Navedeno stališče predlagatelja zakona je napačna interpretacija dela turističnega vodnika, ker govori o turističnemu spremljevalcu ali vodji poti, ki je odgovoren organizatorju potovanja, gospodarskemu subjektu / **ZSRT-1**, poglavje III. **OBRAZLOŽITEV - K 32. členu, stran 47** /

»Zaradi zagotavljanja zaščite potnikov kot potrošnikov predlog zakona določa, da mora organizator potovanja pri vsaki izvedbi turističnega paketa doma in v tujini za vsako organizirano skupino posebej zagotoviti vodjo poti, ki udeležence strokovno vodi po vnaprej določenem programu ter opravlja organizacijske in tehnične storitve ves čas trajanja potovanja. Predlog zakona ne določa pogojev, ki bi jih morala izpolnjevati ta oseba (ne gre za regulacijo poklica).«

Vodja poti - spremljevalec, ne vodi strokovno, ker za to nima ustrezne izobrazbe. Vodja poti lahko vodi strokovno le, če ima za to ustrezna znanja oz. opravljen izpit za turističnega vodnika.

Pripravile:

Nika Buda
Mojca Pačnik
Bojana Čampa